

INTERSUCHO

Týdenní aktuality

nejen o suchu, požárech,
horku a změně klimatu

*Zima letos zatím není výjimečná.
Přebytečný uhlík lze ukládat splavováním dřeva
do Severního ledového oceánu.
Extrémní horka a požáry ochromují jih Austrálie.
Los Angeles rok poté: poučení z městských požárů.*

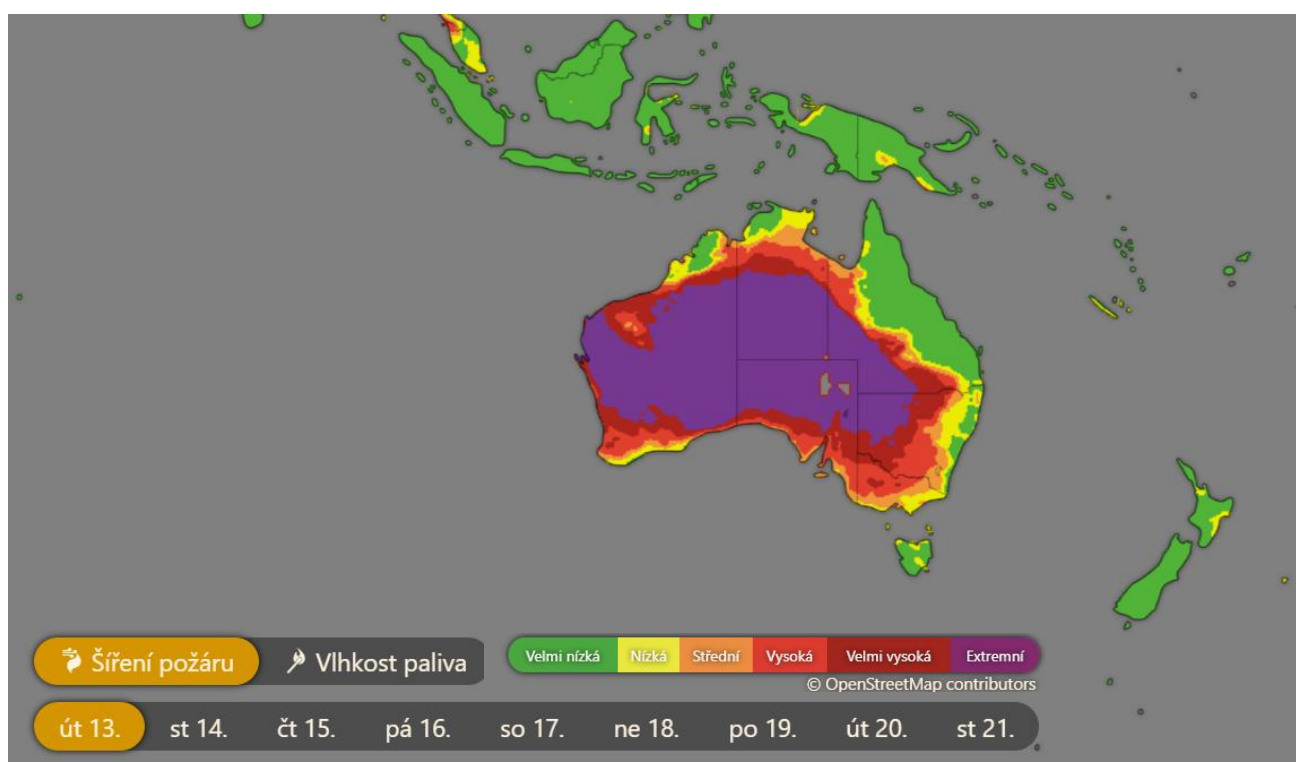

Obsah

Extrémní horka a požáry ochromují jih Austrálie	3
Los Angeles rok poté: poučení z městských požárů	4
USA chystají jednotný přístup k obnově lesů po požárech.....	5
Kongres stopl jednotné velení boje s lesními požáry v USA	6
Jak lze ukládat přebytečný uhlík	7
Je vám zima? Bývalo hůř	9
Pozvánka	13

Extrémní horka a požáry ochromují jih Austrálie

Austrálie čelí jednomu z nejnebezpečnějších požárních podmínek za posledních několik let. Ve státě Victoria zuří rozsáhlé požáry, které uzavřely hlavní silniční spojení mezi Sydney a Melbourne. Předpovídány jsou extrémní až katastrofické podmínky, s teplotami dosahujícími až 46 °C, silným větrem a vysokým rizikem suchých bouřek. Úřady varují, že záchranné složky nemusí být schopny pomoci všem obyvatelům. V nejvíce ohrožených oblastech byly uzavřeny národní parky a zrušeny dopravní spoje i turistické akce.

Pro více dění ve světě sledujte náš [web](#)

Los Angeles rok poté: poučení z městských požárů

Uplynul rok od ničivých požárů v Los Angeles z ledna 2025, které zásadně změnily pohled na riziko požárů v městském prostředí. Katastrofa vyvolala mezinárodní pozornost a otázku, zda se podobná událost může opakovat i jinde ve světě – včetně Austrálie a dalších požárem ohrožených regionů.

Přestože k požárům došlo v zimním období, kdy se rozsáhlé lesní požáry obvykle nevyskytují, extrémně suché podmínky v kombinaci s mimořádně silným větrem o rychlosti až 160 km/h vytvořily vysoce nebezpečné prostředí. Na začátku ledna 2025 vznikly desítky požárů, z nichž dva – *Palisades Fire* a *Eaton Fire* – se rychle rozšířily do hustě obydlených předměstí Los Angeles. Požáry zasáhly přibližně 15 000 hektarů a zničily více než 16 000 budov. Podle zajišťovny *Swiss Re* šlo globálně o nejdražší požáry v historii, s pojistnými škodami odhadovanými na 40 miliard dolarů – zhruba šestnáctkrát více než při australských požárech *Black Summer* v sezóně 2019/2020 (pojistné škody cca 2,4 mld. AUD).

Oficiálně [bylo zaznamenáno](#) 31 úmrtí, výzkumy však identifikovaly přibližně 440 dalších nepřímých úmrtí souvisejících s požáry. Tyto ztráty byly spojeny zejména se zhoršenou kvalitou ovzduší, extrémním stresem, narušením zdravotnických služeb a dopady na duševní zdraví obyvatel. Zdravotní následky přetrvávaly i dlouho po uhašení požárů a u části populace se objevily se zpožděním. Odborníci z University of California, Los Angeles, upozorňují zejména na dlouhodobé poškození plic a systémové zdravotní dopady. Řada obyvatel zaznamenala návrat nebo zhoršení respiračních obtíží i měsíce po požárech, často v souvislosti s návratem do kouřem a toxickými látkami kontaminovaných domů. Výzkumy navíc ukazují, že kouř z požárů v městském prostředí obsahuje komplexní směs toxických látek, včetně těžkých kovů, které mohou vyvolávat systémové zánětlivé reakce a ovlivňovat imunitní systém. [Jedna ze studií](#) zaznamenala nárůst hospitalizací s infarktem o 46 % během prvních 90 dnů po požárech ve srovnání se stejným obdobím předchozích sedmi let, což podtrhuje rozsah dlouhodobých zdravotních rizik. Zatímco závažné zdravotní případy se objevily brzy po katastrofě, méně akutní, ale dlouhodobé systémové obtíže se u části populace rozvíjely postupně, což poukazuje na podceňované a obtížně detekovatelné zdravotní dopady městských požárů.

Vyšetřování vedené Institutem pro bezpečnost podnikání a domácností (IIBHS) ukázalo, že hlavní příčinou masivních ztrát nebyla pouze síla požáru, ale především zranitelnost městské zástavby. Klíčovými faktory byly malá vzdálenost mezi budovami, hořlavé materiály v bezprostředním okolí domů a neucelený přístup k protipožární ochraně staveb. Výzkum potvrdil, že každé zvýšení odstupu mezi domy o 3 metry zvyšovalo pravděpodobnost, že stavba zůstane nepoškozena, o 7–13 %, a to až do vzdálenosti 9 metrů. Velmi rizikové se ukázaly být i běžné prvky v okolí domů – vegetace, dřevěné terasy, ploty, pergoly či popelnice – které fungovaly jako „propojovací palivo“ a umožňovaly rychlé šíření ohně.

Zásadní roli hrálo bezprostřední okolí domu. Pokud se do vzdálenosti 1,2 metru od stavby nacházelo alespoň 25 % hořlavých materiálů, pravděpodobnost poškození nebo zničení domu dosahovala 87–100 %. I když mnoho budov obsahovalo jednotlivé odolné prvky, chyběl komplexní systém ochrany – kombinace odolných a zranitelných částí (okna, dveře, větrací otvory či přesahy střech) často vedla k selhání ochrany. [Studie Berkeley Fire Research Lab](#) potvrdila, že kombinace stavebních úprav a vytvoření nehořlavého pásma kolem domu může až zdvojnásobit počet staveb, které požár přežijí. Nejefektivnějším opatřením se ukázalo odstranění všech hořlavých materiálů do 1,2 metru od domu.

Zkušenosti z Los Angeles mají zásadní význam i pro další státy s rostoucím rizikem požárů v městském prostředí. Ukazují, že požáry se mohou vymknout kontrole i mimo tradiční sezónu, že jejich dopady na zdraví obyvatel jsou dlouhodobé a často podceňované a že odolnost zástavby závisí na systémovém, nikoli dílčím přístupu. Odborníci se shodují, že budoucí ochrana měst vyžaduje kombinaci přísnějších pravidel pro okolí budov, podporu úprav stávajících domů a dlouhodobé strategie zvyšování odolnosti obytné zástavby. Požáry v Los Angeles tak představují nejen tragédii, ale i jasné varování pro komunity po celém světě.

USA chystají jednotný přístup k obnově lesů po požárech

Americká lesní správa (USDA Forest Service) plánuje sjednotit postupy obnovy lesů po požárech na celostátní úrovni. V nejbližší době zahájí celonárodní environmentální hodnocení, jehož cílem je posoudit dopady, problémy a alternativy obecně používaných opatření po požárech. Na jeho základě chce agentura standardizovat postupy napříč federálními lesy, aby umožnila rychlejší, efektivnější a jednotnější reakci místních správců. Důvodem je rostoucí četnost a intenzita lesních požárů, zejména v západních státech USA. Krok zároveň navazuje na exekutivní nařízení prezidenta Donalda Trumpa, zaměřená na zjednodušení zásahů při požárech a zvýšení těžby dřeva prostřednictvím deregulace. Hodnocení se zaměří mimo jiné na dopady na biotopy a chráněné druhy, vliv na půdu a vodní toky, omezení přístupu veřejnosti a ekonomické dopady těžby dřeva po požárech.

Kongres stopl jednotné velení boje s lesními požáry v USA

Americký Kongres představil balík rozpočtových zákonů, jehož cílem je zablokovat plán administrativy Donalda Trumpa na centralizaci federálního systému hašení lesních požárů. Trumpova administrativa v roce 2025 navrhla vytvoření nové *U.S. Wildland Fire Service*, která by sjednotila většinu federálních hasičských kapacit pod jednu agenturu. Zákonnodárci však tento krok odmítli a rozhodli se zachovat stávající strukturu, v níž jsou prostředky na boj s požáry rozdělovány mezi *U.S. Forest Service* (spadající pod Ministerstvo zemědělství) a jednotlivé agentury Ministerstva vnitra. Kongres zdůraznil, že tak zásadní změna vyžaduje podrobné legislativní posouzení, zejména proto, že *Forest Service* disponuje více než dvěma třetinami federálních hasičských zdrojů. Současně Kongres uložil Ministerstvu zemědělství a Ministerstvu vnitra zadat nezávislou studii, která má posoudit proveditelnost navrhované centralizace, její dopady na lesní hospodářství, programy snižování hořlavého materiálu a vztah k existujícím institucím, jako je *National Interagency Fire Center*.

Přebytečný uhlík lze ukládat splavováním dřeva do Severního ledového oceánu

Přístupů k odstraňování oxidu uhličitého již bylo navrženo mnoho. Jejich proveditelnost ve velkém měřítku však zůstává nejasná. Ve spolupráci s dalšími zahraničními kolegy navrhli vědci z Ústavu výzkumu globální změny AV ČR prozkoumat novou možnost ukládání uhlíku pomocí splavování hmoty vykáčených stromů do Severního ledového oceánu z lesů, které rostou v povodí sibiřských veletoků Ob, Jeniseje a Leny a severoamerických řek Yukonu a Mackenzie. V této oblasti se nachází podle výpočtů zhruba 100 gigatun uhlíku, který je uložen ve dřevě stromů. Vykácením přibližně jednoho procenta těchto lesů a splavením kmenů do oceánu by bylo možné snížit množství emisí o jednu gigatunu, tedy deset procent emisí vypuštěných lidstvem za rok.

Úvaha je reakcí na [článek](#) z prosince 2024 v časopise *Science*, který navrhoval masivní těžbu dřeva a jeho zasypávání do obřích jam v zemi. Myšlenka splavování je přírodě mnohem bližší. Ačkoli se tato myšlenka může zdát až fantastická, je postavena na existujícím přírodním koloběhu, kdy popadané stromy sebere proud obřích řek a odnese je do oceánu. V něm se postupně ukládají ke dnu, kde už ve vodě chybí rozpuštěný kyslík. Dřevo se tak nerozkládá, nemohou na něj působit ani mikrobi a uhlík je zde uložen na tisíce let.

Návrh se opírá o skutečnost, že by se využíval již existující proces přírodního splavování dřeva. Kmeny stromů se nyní hromadí ve velkých deltách řek a při pobřeží oceánu. Měření ukázala, že po potopení se hluboké oceánské dno stává vhodným prostředím pro to, aby se dřevo nerozkládalo, a to díky nízké teplotě, absenci kyslíku, a tedy i mikrobů.

Jak ale také dále autoři uvádějí, státy světa by samozřejmě neměly rezignovat na snižování emisí, které vznikají při spalování fosilních paliv. Při hospodářském růstu je však také potřeba hledat alternativní řešení, jak uhlík z atmosféry odstraňovat a ukládat jej, abychom se přiblížili ke stabilizaci klimatu.

Více se dozvíte v naší [tiskové zprávě](#) nebo přímo v [článku](#) partnerského periodika časopisu *Nature Magazine – Climate action*.

Úvahu také ilustroval jeden ze spoluautorů (dr. Michael Kempf), formou krátkého komiksu.

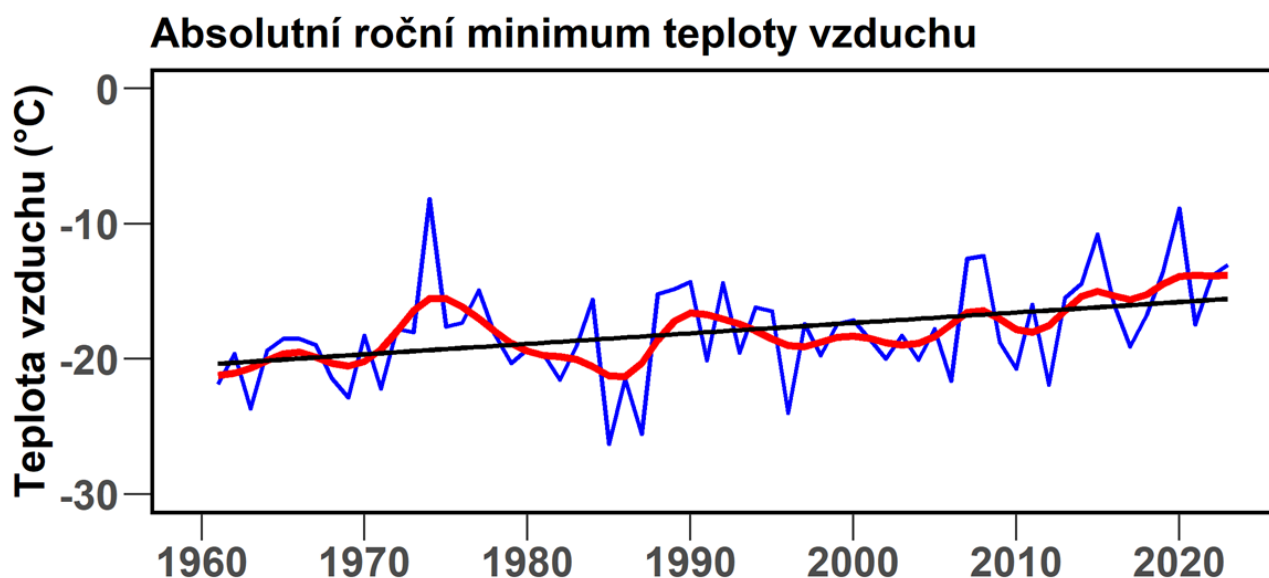

Je vám zima? Bývalo hůř

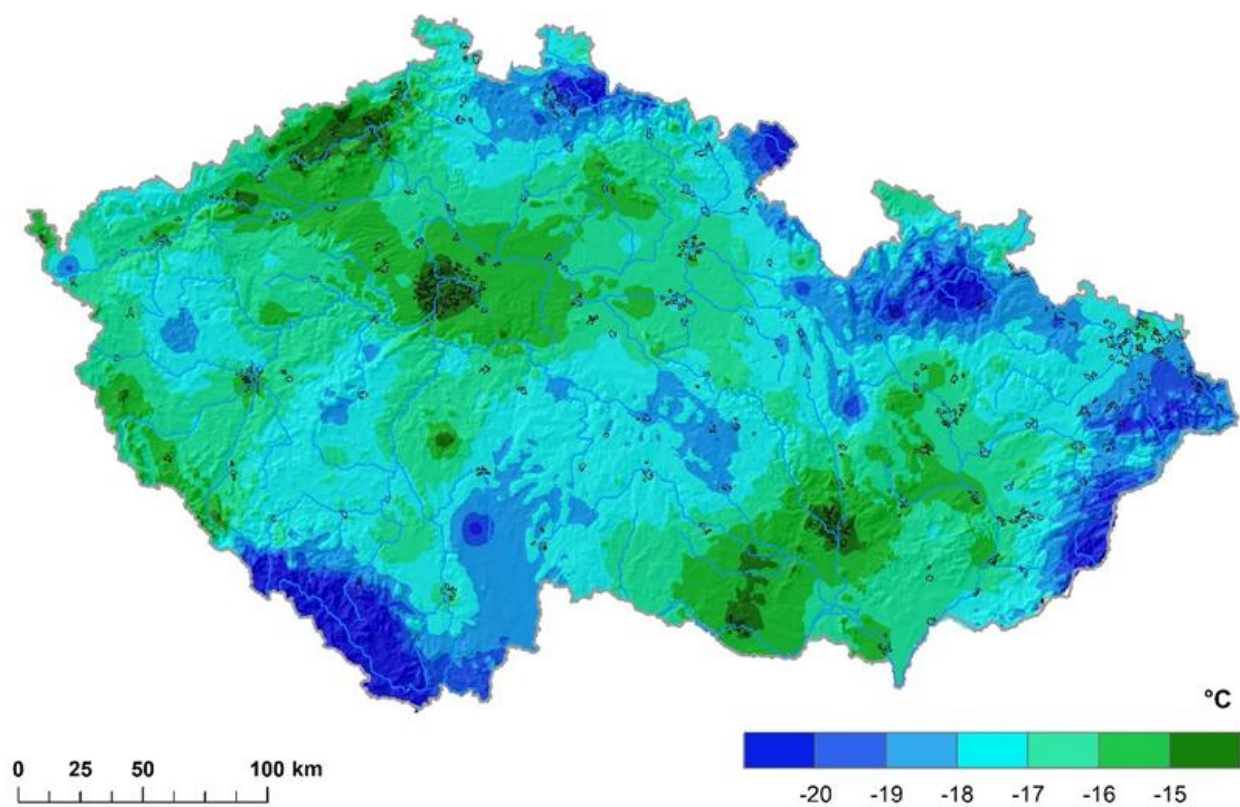
Současná epizoda chladného počasí, která nyní pravděpodobně alespoň přechodně končí, byla sice teplotně podprůměrná, ale nešlo o žádné výrazné vybočení. V průměru za posledních 30 let se lednová denní teplotní maxima v České republice pohybují okolo 1,5 °C a v noci teplota klesá k -4,3 °C. V období 1961–1990 byly teploty ještě nižší: noční minima dosahovala -5,9 °C a denní maxima pouze 0,1 °C.

Je zcela běžné, že se v lednu objevují tzv. ledové dny, kdy se během dne teplota nedostane nad bod mrazu, což jsme na začátku ledna pozorovali i letos. V průměru jich za leden bývá v celé České republice kolem 12 a celkově asi 35 za celý rok. V poslední dekádě jejich počet klesl už jen na přibližně 24 za rok. Celkově pozorujeme, že ledových dnů je průměrně o 18 méně než v 60. letech 20. století.

Pokles noční teploty pod bod mrazu je v lednu zcela normální — vyskytuje se, opět průměrně, během 25 dnů z 31. V letech 1961–1970 bylo obvyklé, že alespoň jednou za rok klesla průměrná teplota v celé ČR k -20 °C. V období 2011–2020 už šlo pouze o hodnoty kolem -15 °C. Za posledních 60 let zde tedy pozorujeme nárůst přibližně o 4,2 °C. Takto chladné dny se proto vyskytují čím dál vzácněji.

Absolutní roční minima teplot vzduchu, průměr v letech 1991-2020

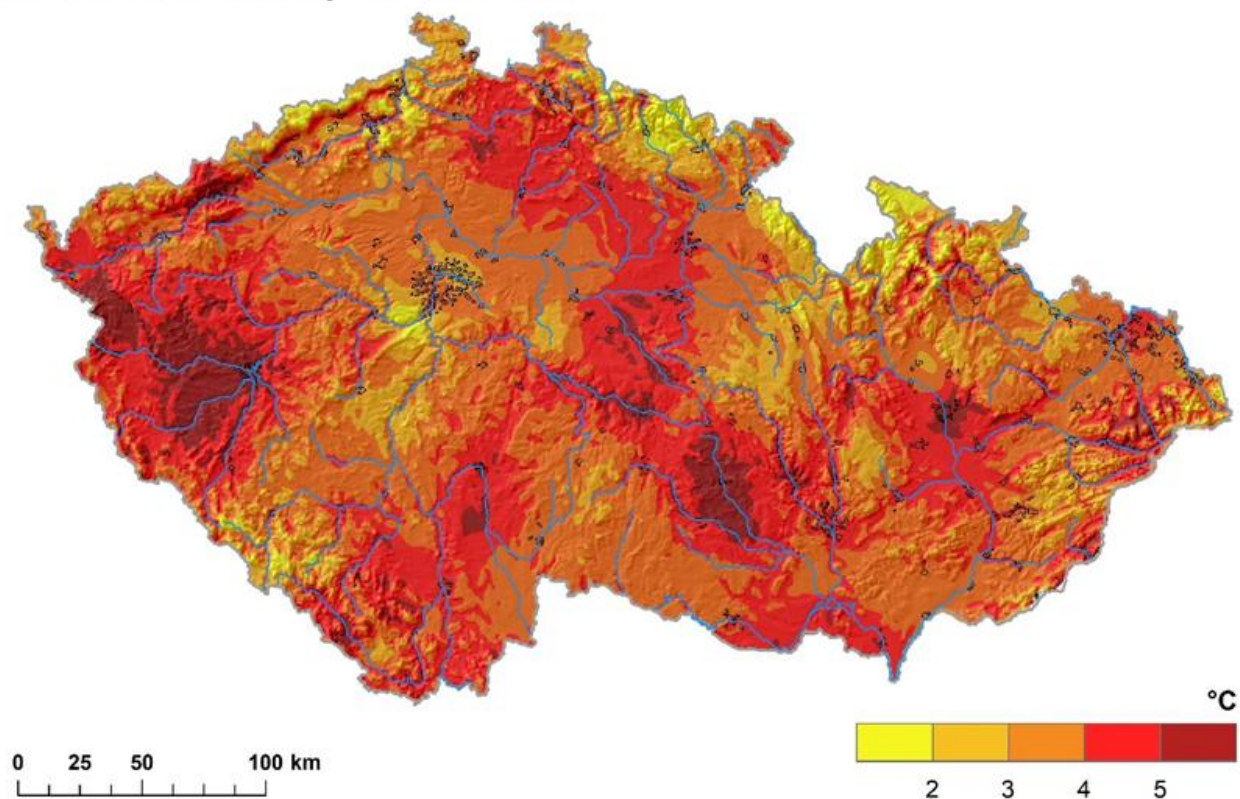

Například v Brně se v letech 1961–1970 v lednu průměrně objevovalo 7 dnů se zaznamenanou teplotou pod $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$. V posledních 10 letech jsou to už jen 2 dny a v letech 2020 až 2023 a 2025 nebyl v lednu žádný takový den. Naposledy se jich více v lednu vyskytlo v roce 2017, a to 12. V Brně letos prozatím klesla teplota pod $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ jen třikrát.

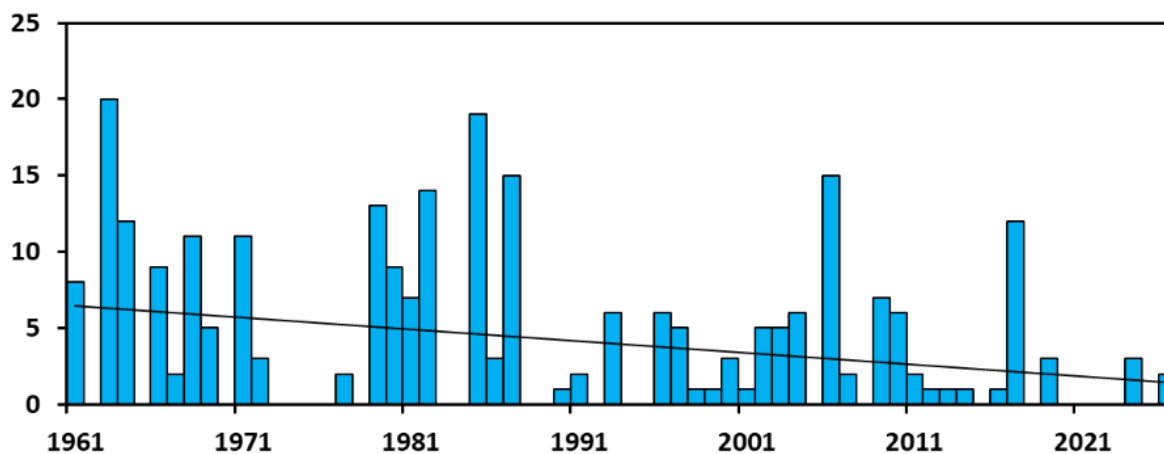
Výrazně chladné dny se tedy vyskytují čím dál vzácněji i během celé zimy. V 60. letech se v Brně ročně objevovalo 15 dnů, kdy teplota klesla pod $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$. V další dekádě jich bylo 7, ale v 80. letech ještě 13 a v 90. letech 9,5. V první dekádě nového tisíciletí se počet těchto dnů ještě držel na 10 a od té doby nastal citelný pokles. Ve druhé dekádě jich nebylo průměrně ani 5 a za roky 2021–2025 je jejich průměr dokonce jen 1,4. V letech 2020, 2022 a 2023 se dokonce nevyskytl ani jeden.

Od roku 1961 nastala takováto situace pouze v letech 1974 a poté až v roce 2015. Více než deset takových dnů se za posledních 15 let vyskytlo pouze v letech 2012 a 2017.

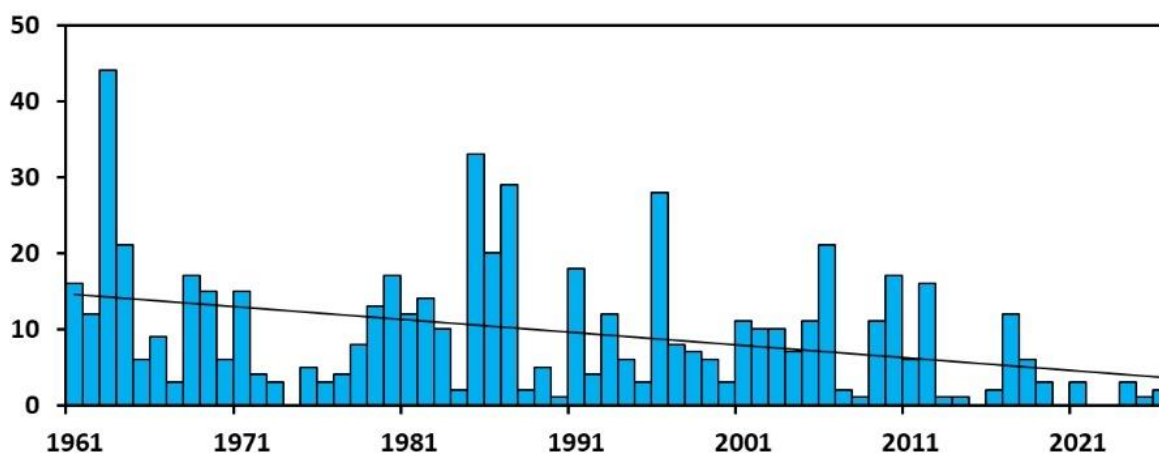
Změna absolutního minima teploty vzduchu v letech 2011-2023 oproti 1961-1990

Počet dnů s teplotou pod -10°C v Brně - Tuřanech v lednu v letech 1961-2026

Počet dnů s teplotou pod -10°C v Brně - Tuřanech za celý rok v letech 1961-2026

Pro více denních informací sledujte náš [web](#)
INTERSUCHO

Pozvánka na setkání spolupracovníků portálu Intersucho a Agrorisk

Zveme vás na otevřené pracovní setkání, které se uskuteční:

 Čtvrtek 5. února 2026

 8:30–14:00

 KD Větrný Jeníkov (č. p. 198, okres Jihlava)

Setkání je organizováno týmem portálu Intersucho.cz (Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.) ve spolupráci s Agrární komorou ČR, Mendelovou univerzitou v Brně a Státním pozemkovým úřadem. Jeho cílem je prohloubit spolupráci s expertními zpravodaji, představit novinky a získat zpětnou vazbu na stávající produkty.

Plánovaný program:

08:30–09:30 Registrace + občerstvení a diskuse

09:30–10:00 Zahájení – úvodní slovo organizátorů a čestných hostů

10:00–10:15 10 let portálu Intersucho (*Zdeněk Žalud*)

10:15–10:30 Zelené sucho 2025 ve střední Evropě (*Lenka Bartošová*)

10:30–10:50 Horké vlny – budoucí riziko pro zemědělství (*Pavel Zahradníček*)

10:50–11:05 Společné hledání funkčních adaptací:

SaveWater jako příklad spolupráce mezi zemědělci a vědci (*Miroslav Trnka*)

Přestávka

11:30–11:50 5 let portálu AgroRisk a novinky od letošního roku (*Zdeněk Žalud*)

11:50–12:10 Máme a budeme mít disponibilní vodní zdroje pro závlahy v Česku?
(*Adam Vizina*)

12:10–12:30 Jak efektivně využít stávající infrastrukturu pro posílení resilience zemědělství pomocí závlah – záměr zavlažovací soustavy Nové Mlýny
(*Miroslav Dumbrovský*)

12:30–13:00 Diskuze

13:00 Pokračování přátelské diskuse během společného oběda

Účast je nutno nahlásit **do 30. 1. 2026** e-mailem na adresu:

 hodnoceni.sucha@czechglobe.cz

 Více se dozvíte [zde](#)

Kontakt

Máte jakýkoli dotaz nebo nápad na zlepšení? Potřebujete se s námi spojit? Jsme tu pro vás.

Monika Hojdanová

☎ + 420 774 679 349

@ hojdanova.m@czechglobe.cz

✉ Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.
Bělidla 986/4 a
603 00 Brno

 [CzechGlobe](#)

 [CzechGlobe](#)

Aktuální informace připravili

Monika Hojdanová

Václav Rára

Miroslav Trnka

Pavel Zahradníček

Bud'te s námi v kontaktu také na platformě

INTERSUCHO **FIRE!SK** **AGROR!SK** **DendroNetwork**

[Intersucho](#)

[FireRisk](#)

[AgroRisk](#)

[DendoNetwork](#)

Zdroje

- <https://www.aon.com/en/>
- <https://www.emergency.vic.gov.au/respond/>
- <https://www.intersucho.cz/>
- <https://www.jacc.org/doi/10.1016/j.jacc.2025.10.079>
- https://jamanetwork.com/journals/jama/fullarticle/2837351?guestAccessKey=2af4fee4-50e8-43f8-aaab-50bd466ba444&utm_source=For_The_Media&utm_medium=referral&utm_campaign=ftm_links&utm_content=tfl&utm_term=080625
- <https://www.nature.com/articles/s44168-025-00327-1>
- <https://www.nature.com/articles/s41467-025-63386-2>
- <https://www.science.org/doi/10.1126/science.adm8133>
- <https://www.wildfiretoday.com/>
- <https://www.windy.com/>
- fotografie na titulní straně: <https://unsplash.com/>